

Ираида Вдовина
суралнӳранпа 105 сул
ситнине халалласа

**Ираида Григорьевна Вдовина 1913 ҫулхи
авӑн уйӑхӗн 19-мӗшӗнче Чӑваш Республикинчи
Сӗнтӗрвӑрри районне кӗрекен Кӗчкей ялӗнче
ҫуралнӑ.**

Ирайдан ашшӗ Григорий Матвеевич Вдовин вӗреннӗ сын пулнӑ, тӗрлӗ хаҫат-журнал ҫыранса илнӗ, вулама юратнӑ. Вӑл ачисене вӗрентсе кӑларма тӑрӑшнӑ. Ираида ашшӗнчен пӗчӗклекх тӑлаха тӑрса юлнӑ. Унӑн кукашшӗ чаплӑ кӗслеҫӗ пулнӑ, амӑшӗ вара хӑйӗн илемлӗ те янаравлӑ сассипе пурне те тӗлӗнтернӗ.

Ача чухнех Ираида халӑх юрри-такмакӗпе интересленнӗ. Вӑл халӑх юррисене итлеме юратнӑ. Шкулта вулама-ҫырма хӑнӑхсан вара илтнӗ пек юрӑсене вӗренсе юлма, сӑмахӗсене ҫырса пухма тытӑннӑ. 5-6-мӗш класа ҫитнӗ тӗле вӑл тетраде 50-60 юрӑ таран ҫырса хума ӗлкӗрнӗ.

МЕН САС ПАРАХ

Нарманя кӱрӱн мӱн сас парак,
 Нарманя кӱрӱн мӱн сас парак!
 Кӱрӱн мӱн сас парак парак,
 Кӱрӱн мӱн сас парак парак.

Есе тухсан мӱн сас парак,
 Есе тухсан мӱн сас парак!
 Есе тухсан мӱн сас парак,
 Есе тухсан мӱн сас парак.

Ми тухсан мӱн сас парак,
 Ми тухсан мӱн сас парак!
 Тректор-кумбейн сас парак,
 Тректор-кумбейн сас парак.

Сӱрӱн тухсан мӱн сас парак,
 Сӱрӱн тухсан мӱн сас парак!
 Сӱрӱн мӱн сас парак парак,
 Сӱрӱн мӱн сас парак парак.

Имӱн кӱрӱн мӱн сас парак,
 Имӱн кӱрӱн мӱн сас парак!
 Ачы-ӱн сас парак,
 Ачы-ӱн сас парак.

Ал җиппенӱр, тӱрӱнӱмсӱм, эсир пире

Ал арманӱн ал тыгмалли хуҗӱлвӱн пулсан,
 ал арманӱн ал тыгмалли хуҗӱлвӱн тулсан,
 сӱрӱн сурса сӱрӱн сурса килеттӱмӱр-чӱ -
 ал җиппенӱр, тӱрӱнӱмсӱм, эсир пире

Ал арманӱн ал тыгмалли хуҗӱлвӱн пирки,
 Ал арманӱн ал тыгмалли хуҗӱлвӱн пирки,
 сӱрӱн сурса сӱрӱн сурса килеттӱмӱр-чӱ -
 ал җиппенӱр, тӱрӱнӱмсӱм, эсир пире

Җип сурма чен хӱрӱх суннатти хуҗӱлвӱн тулсан,
 Сип арманӱн хӱрӱх суннатти хуҗӱлвӱн пулсан,
 ул авӱртӱс кунчанеҗпа килеттӱмӱр-чӱ -
 ал җиппенӱр, тӱрӱнӱмсӱм, эсир пире

Җип арманӱн хӱрӱх суннатти хуҗӱлвӱн пирки,
 Сип арманӱн хӱрӱх суннатти хуҗӱлвӱн пирки,
 ул авӱртӱс кунчанеҗпа килеттӱмӱр-чӱ -
 ал җиппенӱр, тӱрӱнӱмсӱм, эсир пире

**Ираида Григорьевна
 халӱхран 1000-е яхӱн юрӱ җырса илнӱ.**

Тăван ялти сиче класла шкула пѣтерне хысшан Ираида Шупашкарти педагогика техникумне вѣренме кенѣ. Техникумра музыка урокесене палла та чапла композитор, дирижер В.П Воробьев ирттерне. Уса сасла хер ачанпа вал тѳрех асарханя. Кеших Ираида техникум хорен солистки пулса таня.

Техникумран вѣренсе тухсан Ираида Григорьевна Сѣрпѳри ачасен суртенче вай хуня, каярах шкулсенче еслеме тытаня.

Халях юриси Чярш Тушари сиче сул вѣренмелли шкулта учительницяра, Тăван сѣр-шыван асла вярси вяхтенче директорта есленѣ.

**Чи малтан унән вайлә сассине
тантәшәсем хакланә: вәл пымасәр
вайә та пусламан.**

**Ираида Вдовина – тёрлө юрә
конкурсәсен сәнтерүси.**

– Юрă ватăлтармасть... Юрă, – шӗтленӗ яланах Ираида Григорьевна.
– Тепӗр чухне ӗкме пуçласан та тăратса лартать вӗт...Юрăпа унпа ан шӗтле. Вăл çав тери вăйлă!

Мускавра Ираида Вдовина юрланă чăваш халăх юррисен 3 пластинки тухнă. 1985 çулта «Чувашские народные песни, напетые И. Вдовиной» ятпа кёнеке пичетленсе тухнă, унта 222 юрă кёнё.

**Чăваш халăхĕ Ираида Вдовина юрăçă ятне асра тытатъ. Сулсерен
ăна асăнса тĕрлĕ конкурс, фестиваль ирттерет.**

Регионсем хушшинче иртекен «Ай, юрлар-и!..» конкурс

Сёрпү районёнчи Кӓнар ялӓнче Ираида Вдовина ячӓллӓ мемориал музейӓ пур. Кунта паллӓ юрӓсӓпа сыхӓннӓ сӓн ӓкерчӓк нумай.